

Matkakertomus

AULANGON LUONNONSUOJELUALUE

14.11.2007

Paikalla:

Arkkitehti Anu Laurila (Museovirasto),

Rakennuskonservaattori Elisa Heikkilä (Museovirasto),

Puistonhoitaja Outi Mäenpää (Metsähallitus)

Kohteina olivat näköalatasanne ja taiteilija Lennart Segerstrålen laasti-intarsiana tekemä taideteos, Näköalatorni, Karhuperhe-veistos ja sille johtavat portaat sekä Rauniolinna.

Kansallispuiston rakenteet ja taideteokset ovat 1800-luvun lopulta ja 1900-luvun alusta ja ne on tehty eversti Hugo Standertskjöldin tilauksesta. Rakenteita ja taideteoksia on osin korjattu vuosien varrella. Isoimmat korjaustyöt lienee tehty 1990-luvun lopulla. Kartano puistoineen on alun perin eversti Hugo Standertskjöldin rakennuttama. Alue siirtyi Hämeenlinnan kaupungille 1926 ja Suomen Matkailuyhdistykselle 1936. Puisto eli Aulangon luonnonsuojelualue tuli metsäntutkimuslaitoksen haltuun 1963. Alue on tällä hetkellä Metsähallituksen hallinnassa.

Seuraavia tapoja edetä kohteiden kunnostuksessa suositeltiin:

- **Tasanne ja seinämaalaukset:** Laasti-intarsiaa on korjailtu aiemminkin vuosien varrella. Betonirakenteen raudoitukset ovat osin liian pinnassa ja rautojen ruostuminen aiheuttaa maalauksen kirkkaamista alustastaan. Koko rakenteesta tulee teettää kuntotutkimus, selvittää raudoitusten paikat, ylätasanteen vedeneristys ja näiden perusteella valmistella korjaussuunnitelma. Laasti-intarsiasta voi sen jälkeen teettää konservointisuunnitelman. On myös selvitettävä, onko rakenteesta olemassa alkuperäisiä piirustuksia.

- **Näköalatornissa** esitettiin sisätilan laatoitetussa lattiassa olevien halkeamien paikkausta tavallisella kaakelisaumausaineella (punaisten laattojen kohdalla punainen ja valkoisten valkoinen). Tilannetta seurataan, kasvavatko halkeamat, ja jos kasvavat, selvitetään niiden syy. Jonkin verran halkeamia on myös kiviseinissä, joten olisi selvítettävä liittyvätkö halkeamat mahdollisesti yhteen. Sisäseinien kivisaumaukset on korjattu, ilmeisesti vuonna 1998, liian sementtipitoisella laastilla, joka irtoilee jo nyt. Suositeltavaa olisi poistaa irtonaiset korjaukset ja tehdä ne uudestaan alkuperäisen kaltaisella, kalkkipitoisemmalla huokoisella laastilla, joka kestää paremmin kostuden liikkumisen saumoissa. Osin seinissä on myös suolaa, sen voi poistaa kuivana harjaamalla. Koska massivisessa kylmässä kiviseinässä liikkuu kosteutta, on ikkuna-aukoissa myös tippukiven mallisia kalkkivalumia, niitä ei voine välttää jatkossakaan. Ulkona ylätasanteen vedeneristys tulee tarkistaa, sillä laatta oli alapuolelta käyntihetkellä märkä.
- **Karhuperhe-veistos** on Robert Stigellin vuolukivestä veistämä. Veistos on pääosin hyväkuntoinen. Veistos on tehty useammasta palasta, ja niiden saumat ovat osin rapautuneet ja vaativat suurelta osin uudelleen saumausta. Veistoksesta olisi syytä poistaa sammaleet ja samassa yhteydessä suorittaa vauriokartoitus ja sen perusteella toimenpideohjelma. Työ on hyvä teettää konservattorilla, ohjeistusta löytyy mm. Museoviraston ”Hautamuistomerkkien hoito” julkaisusta.

- **Portaat ja välitasanteet Karhuperheelle vievällä reitillä** olisi syytä tarkistaa, erityisesti tasanteiden kivipengerrysten kunto ja tasanteiden vesien ohjaus. Myös tasanteiden kaiteiden korjaus nykymääräyksiä paremmin vastaaviksi olisi syytä miettiä, nykyisellään kannattaa asentaa reitin alkuun ja tasanteille kylttejä, joissa varoitetaan putoamisvaarasta.

- **Rauniolinna:** Muurien rakenteita on aikojen kuluessa korjattu monin tavoin. Mm. porrastorneissa on eri-ikäisiä rautavanteita vahvikkeina. Sisäänkäyntikäytävä Aulangontieltä tieltä linnaan oli huolestuttava, holvissa oli havaittavissa liikkuneita kiviä ja kyseisen kohdan yläpuolella on raskas kivimuuri. Kohta tulisikin tutkia mahdollisimman nopeasti rakenneinsinöörin toimesta ja tutkimuksen perusteella päättää, onko alikulkukäytävä turvallinen tällä hetkellä. Linnan pihan maa-aines on alkanut "kadota" eli on syntynyt maanalaisia onkaloita, joihin maa vajoaa. Syy tähän ilmiöön on selvítettävä (maaperätutkimus) ja samalla on selvítettävä, miten pihan maa-aineksen paino vaikuttaa muureihin, kestävätkö muurit sen. Rauniolinnan korjauksesta on arkkitehti Merja Härön ja rakennesuunnittelija Tapio Jauhiaisen suunnitelmat vuodelta 1998, jotka olisi syytä päivittää, esim. muurien ja tornien kivirakenteiden kuntotutkimus sekä rakennetutkimus. Työtä voisi tarjota TTY:n rakennetekniikan osastolle tai HAMK:n rakennuspuolelle.

- Aulangon kiviset rakenteet voisivat olla mielenkiintoinen kohde rakennusalan opiskelijoille (niin arkkitehdeille kuin insinööreillekin) tutkia ja oppia kylmien luonnonkivirakenteiden käyttäytymisestä.

Helsingissä 18.12.2007

Elisa Heikkilä ja Anu Laurila